

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ВІДМІННОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ З ПОЛЬСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ

LINGUISTIC AND CULTURAL DIFFERENCES IN THE TRANSLATION OF TEXTS OF OFFICIAL BUSINESS STYLE FROM POLISH INTO UKRAINIAN

Недашківська Т.Є.,

orcid.org/0000-0001-7810-8773

кандидат філологічних наук, професор,

*завідувач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

Дослідження лінгвокультурних відмінностей, що виникають під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську мову є темою, яка пов'язана насамперед зі специфікою перекладу одиниць, які часто містять культурні, історичні та соціальні контексти. Офіційні документи досить часто ілюструють труднощі перекладу, зокрема багатозначність лексем, контекстуальні зміни та структурні відмінності між мовами. Мета статті – аналіз лінгвокультурних відмінностей у перекладі текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську та систематизація викликів, які трапляються під час такого специфічного перекладу їх за структурно-семантичними характеристиками, з огляду на вплив змісту висловлення і культурних особливостей на вибір методів перекладу. Результати аналізу визначили ефективні стратегії для подолання лінгвокультурних бар'єрів, зокрема збереження оригінальної структури, трансформацію зі зміною частини мови та використання слів із переносним значенням. У роботі підкреслено важливість культурного контексту та мовної адаптації в процесі перекладу, що є критично важливим для забезпечення точності й адекватності передачі змісту оригіналу, а також акцентовано на тому, як зміст висловлення, його контекст та культурні особливості обох мов впливають на вибір методів перекладу. Спираючись на сучасні принципи перекладознавства, особливо в контексті офіційно-ділового стилю, в статті також розглянуто специфіку схожих лексем, які можуть змінювати своє значення в іншій мові. Висновки: важливим аспектом є практика використання словників та інших лінгвістичних ресурсів для збереження змісту та стилю оригіналу, визначення шляхів та методів перекладу текстів офіційно-ділового стилю, зокрема варіанти, які включають збереження оригінальної структури, незначні зміни, зміни компонентів або повну заміну, що є основною стратегією перекладу. Представлена робота підкреслює важливість культурного контексту та мовної адаптації в процесі перекладу текстів офіційно-ділового стилю.

Ключові слова: перекладознавство, культурний контекст, лінгвокультурні відмінності, перекладацька трансформація, обмін інформацією, польсько-український переклад.

The study of linguistic and cultural differences arising in the translation of official business texts from Polish into Ukrainian is a topic that is primarily related to the specifics of translating units that often contain cultural, historical, and social contexts. Official documents often illustrate the difficulties of translation, in particular, the ambiguity of lexemes, contextual changes, and structural differences between the languages. The purpose of the article is to analyze the linguistic and cultural differences in the translation of official business texts from Polish into Ukrainian and to systematize the challenges encountered in this specific translation based on their structural and semantic characteristics, taking into account the influence of the content of the statement and cultural peculiarities on the choice of translation methods. The results of the analysis have identified effective strategies for overcoming linguistic and cultural barriers, including preservation of the original structure, transformation with a change of part of speech, and the use of words with figurative meanings. The paper emphasizes the importance of cultural context and linguistic adaptation in the translation process, which is critical to ensuring the accuracy and adequacy of the original meaning, and highlights how the meaning of the expression, its context, and cultural characteristics of both languages influence the choice of translation methods. Based on the modern principles of translation studies, especially in the context of formal business style, the article also discusses the specifics of similar lexemes that may change their meaning in another language. Conclusions: An important aspect is the practice of using dictionaries and other linguistic resources to preserve the content and style of the original, to determine ways and methods of translating texts of formal business style, in particular, options that include preserving the original structure, minor changes, changes in components or complete replacement, which is the main translation strategy. The presented work emphasizes the importance of cultural context and linguistic adaptation in the process of translating texts of formal business style.

Key words: translation studies, cultural context, linguistic and cultural differences, translation transformation, information exchange, Polish-Ukrainian translation.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлює щораз вища інтенсивність міжкультурної взаємодії між Польщею та Україною. Забезпечення ефективної комунікації вимагає якісного перекладу текстів та промов в офіційно-діловому стилі. Проблеми перекладу полягають у складності передачі термінологічної

точності, відтворення стилістичної відповідності та врахування культурних особливостей мов. Взаємовплив польської та української мов, зокрема в офіційно-діловому стилі, відображає політичні, економічні та соціальні процеси, які потребують системного дослідження для вдосконалення перекладацьких стратегій.

Офіційно-діловий стиль як важлива складова частина комунікації в професійному середовищі вимагає особливої уваги до лексичних і граматичних аспектів. Переклад текстів цього стилю з польської на українську мову стає складним завданням через культурні та лінгвістичні відмінності, до прикладу, запозичення з інших мов, які присутні в польській, можуть не мати адекватних відповідників в українській. Це стосується не лише лексичних одиниць, а й культурних понять, які можуть бути специфічними для певної національної чи соціальної групи.

Історично польська мова зазнала впливу різних мов, включаючи латинську, чеську, німецьку та французьку. Латинські терміни, які стали основою для формування офіційно-ділового стилю, часто використовуються в юридичних та адміністративних текстах. Проте в перекладі офіційно-ділових текстів із польської на українську мову виникають труднощі, пов'язані не лише з передачею семантики, а й з урахуванням культурного контексту, в якому використовуються певні терміни та фрази. Подібні труднощі виникають з такими словами, як «*uchwala*» (рішення органу влади або колегіального органу), яке може бути неправильно інтерпретоване як «*постанова*» чи «*ухвала*», залежно від юридичного контексту. Різниця в правових системах Польщі та України також впливає на те, як ці терміни сприймаються та перекладаються, що вимагає від перекладача не лише лінгвістичних знань, але й розуміння відповідного правового поля.

Також слід зауважити, що культурні відмінності можуть впливати на сприйняття офіційно-ділового стилю в різних мовах. Польська мова має специфічні вирази, які не мають прямого перекладу українською, що може ускладнити переклад. Наприклад, фрази, що використовуються в діловій кореспонденції, можуть бути формальними в польській, тоді як українська мова може вимагати більш неформального підходу. У польській мові вираз «*z upoważnienia Prezesa*» дослівно перекладається як «з уповноваження Президента». В офіційно-діловому стилі української мови це формулювання може бути незрозумілим, оскільки термін «з уповноваження» не є поширеним у подібних контекстах. Відповідним варіантом перекладу буде «за дорученням Голови», що краще відповідає українському офіційно-діловому стилю.

Отже, під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську важливо враховувати лексичні та граматичні особливості та культурні контексти, що формують мовні

нюанси. Це дозволить забезпечити точність і адекватність перекладу, зберігаючи при цьому комунікаційний ефект.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переклад, етимологічно походячи від латинського дієслова «*traducere*», що означає «*переносити*» або «*переходити через*», із самого початку відображає ідею міжкультурного діалогу [1]. Це особливо актуально для офіційно-ділового стилю, де важливо правильно передати зміст та врахувати культурні особливості, що впливають на розуміння тексту. Нюанси мови в таких текстах часто визначають, як саме інформацію буде сприйнято й інтерпретовано, тому переклад у цій сфері потребує ретельного аналізу не лише мовного, але й культурного контексту, в якому функціонує оригінал.

У своїх дослідженнях Д. Катан та М. Тайбі виділяють три основні типи перекладу: внутрішньомовний, міжмовний і міжсеміотичний. На думку учених, внутрішньомовний переклад, що є перефразуванням у межах однієї мови, не відрізняється суттєво від міжмовного перекладу, оскільки обидва процеси вимагають глибокого розуміння контексту [6]. Дж. Мандей, С. Пінто, Дж. Блейсклі порівнюють цей процес із дитячим досвідом навчання мови, підкреслюючи, що переклад є невід'ємною частиною будь-якого мовного навчання [9].

С. Наместюк зазначає, що роль перекладача в сучасному світі вважається надзвичайно важливою, адже перекладач виступає не лише як технічний виконавець, а і як культурний медіатор, що формує сприйняття тексту іншою мовою [10, с. 68]. У цьому контексті Р. Турсунович, продовжуючи ідеї Жака Дерріда, використовує поняття ідентифікаційного перекладу, підкреслюючи важливість адаптації тексту до культурних норм цільової мови [13, с. 171].

На стратегії перекладу також звертають увагу А. Тичиніна, С. Наместюк та Ю. Вільчанська, зокрема на поняття одомашнення та екзотизації, які визначають, як перекладач взаємодіє з оригінальним текстом та його культурним контекстом [14]. Дослідники акцентують увагу на тому, що ідеологія та домінуючий дискурс можуть впливати на вибір стратегії перекладу, а також на видимість чи невидимість перекладача в процесі.

У цьому ж контексті слід зазначити, що різноманітність мов є даром, що стимулює культурне збагачення, незважаючи на труднощі спілкування. Це підкреслює важливість соціального та культурного контексту в перекладі, особливо в офіційно-діловому стилі, де точність і зро-

зумілість є критично важливими. Схожу ідею висувують О. Верховцова та О. Куценко, які наголошують на тому, що існування тисяч мов є свідченням унікальності та людської індивідуальності. Переклад, на їхню думку, є необхідністю, що виникає в різних соціальних ситуаціях, і ця потреба змінюється залежно від культурних, соціальних і вікових чинників [15, с. 166].

У контексті складності піднятої теми зазначимо, що лінгвокультурні відмінності в перекладі текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську вимагають уважного аналізу як мовних, так і культурних аспектів. Розуміння цих відмінностей є ключовим для забезпечення адекватності та точності перекладу, що відповідає специфіці цільової аудиторії.

Виклики перекладу наукової лексики являють собою окрему дослідницьку галузь, яка останніми роками привертає значну увагу науковців як в Україні, так і в Польщі, адже ця тема має надзвичайну важливість і потребує ретельного вивчення. Дослідження Н. Павлюк зосереджено на теоретичних та практичних аспектах перекладу, включаючи його функції, використання різних стилів і лексики, а також їх вплив на цільову аудиторію [12, с. 2430]. У роботі Т. Недашківської, К. Яриновської, А. Гудманян та С. Нижник проаналізовано техніки перекладу та педагогічні підходи, які застосовуються для розвитку навичок перекладу з польської на українську мову [11, с. 43]. М. Марчак та О. Бондаренко обґрунтовують ефективність інтеграції інноваційних підходів у навчання польсько-українського перекладу наукових текстів.

Проведений аналіз літератури продемонстрував перспективність упровадження ініціатив у сфері перекладу наукових і науково-популярних текстів. Подальші дослідження в цій сфері розкриють такі аспекти, як теорія і практика перекладу, значення термінології та книжкової лексики в польськомовних текстах, дослідження ролі традицій у використанні та створенні наукової лексики, а також застосування сучасних технологій для оптимізації процесу перекладу.

Постановка завдання. Офіційно-діловий стиль є важливою складовою частиною мовної комунікації у сфері бізнесу, адміністрації та державного управління. Переклад текстів такого стилю вимагає мовних знань та розуміння культурних особливостей, які можуть суттєво вплинути на зміст і форму тексту. Польська та українська мови мають свої лінгвокультурні особливості, які необхідно враховувати під час перекладу. Завданням запропонованого дослідження є вияв-

лення та аналіз лінгвокультурних відмінностей, що впливають на переклад текстів офіційно-ділового стилю з польської мови на українську, аналіз лексичних одиниць для вивчення специфіки вживання термінології в обох мовах з акцентом на фахових термінах та їхніх відповідниках.

Визначення основних лінгвокультурних відмінностей між польською та українською мовами в контексті офіційно-ділового стилю уможливить розроблення рекомендацій для перекладачів, що стосуються обліку культурних особливостей у перекладі.

Дослідження лінгвокультурних відмінностей у перекладі текстів офіційно-ділового стилю є важливим кроком для покращення якості перекладів та ефективної комунікації між представниками польської та української культур. Розуміння цих відмінностей дозволить перекладачам уникати помилок і створювати адекватні та культурно відповідні переклади.

Виклад основного матеріалу. Коли йдеться про польсько-українські мовні взаємини, важливо враховувати не лише лексичні запозичення, але й культурні та соціальні контексти, які формують ці відносини. Історія взаємодії цих двох мов, що налічує понад шістьсот років, створила унікальний фон для розвитку лінгвістичних асиметрій, які відображаються в перекладах офіційно-ділових текстів. Полонізми в українській мові – це слова та вирази, які стали частиною української лексики завдяки запозиченню з польської мови [7, с. 133]. Вони часто використовуються в офіційно-діловій комунікації, що свідчить про культурний вплив Польщі на Україну. Наприклад, термін «*протокол*» позначає документ, що фіксує результати засідання, а «*доповідь*» є звичним у діловій практиці, хоча українське слово «*доповідь*» також існує. Слово «*засідання*» вживається для опису зборів чи нарад. Хоча для цих понять є українські відповідники, полонізми надають певного відтінку, підкреслюючи вплив польської культури на українське мовлення.

У польській мові, в свою чергу, можна спостерігати українізми – слова та вирази, запозичені з української. Наприклад, слово «*село*» може вживатися в контексті, пов'язаному з українською культурою, а «*громада*» часто використовується в організаціях та спілках, що відображає українську модель самоуправління. Ці запозичення свідчать про взаємодію обох культур та мов.

При перекладі текстів офіційно-ділового стилю важливо враховувати культурні нюанси, для чого використовуються кілька стратегій. Дослівний переклад дозволяє зберегти структуру

оригіналу, але може призвести до втрати сенсу, наприклад, термін «*zarząd*» може бути переведений як «*управління*», але в конкретному контексті потребує адаптації. Адаптація полягає у зміні терміну для кращого сприйняття в цільовій культурі, як у випадку з польським «*krajoŭ*» (*національний*), що може бути адаптовано до «*вітчизняний*». Калькування дозволяє створити нове слово на основі оригінальної структури, що особливо корисно для термінів без прямого аналога в українській мові. Перекладачі також використовують термінологічні словники для точного перекладу спеціалізованих слів, які вживаються в юридичних або економічних контекстах.

Процес перекладу текстів офіційно-ділового стилю між польською та українською мовами вимагає уважного підходу, врахування культурних особливостей та використання різних стратегій. Полонізми та українізми свідчать про глибокий вплив культур і мов один на одного, що робить цей процес ще більш цікавим і складним.

Таким чином, з одного боку, в українській мові спостерігається масова присутність полонізмів, що свідчить про тривалий політичний і культурний вплив Польщі на Україну. Це призвело до того, що багато слів і виразів із польської мови стали частиною українського лексикону. У цьому контексті терміни, що стосуються адміністративних і правових аспектів, часто містять полонізми, які українці використовують у діловому спілкуванні. Ці запозичення, хоч і є частиною повсякденної мови, можуть створювати труднощі в процесі перекладу, адже їх значення та вживання можуть варіюватися залежно від контексту [2, с. 200].

З іншого боку, українізми в польській мові, хоч і не настільки чисельні, мають своє місце у стандартній польській. Вони не лише збагачують польську лексику, але й відображають культурні особливості України [4, с. 166]. Під час перекладу офіційно-ділових текстів важливо враховувати лексичний зміст і культурні асоціації, які можуть бути приховані за словами.

Одним із ключових аспектів, що впливають на переклад, є нерівномірна асиміляція іноземних елементів. Деякі з них стали частиною повсякденної мови, тоді як інші залишилися на периферії [3]. Перекладач, таким чином, повинен бути уважним до контексту вживання слів та їх культурного забарвлення, щоб не втратити важливі нюанси.

Важливим моментом є також те, що запозичення в рідких випадках є свідомими. Часто вони виникають унаслідок природного мовного кон-

такту, коли слова та вирази переходять з однієї мови в іншу через спілкування, торгівлю, культурні обміни тощо. Це може призвести до ситуацій, коли перекладачі стикаються з термінами, які, на перший погляд, можуть здаватися зрозумілими, але насправді несуть специфічні культурні значення, які складно передати без додаткових пояснень (наприклад, терміни, що стосуються традиційних українських свят або обрядів, можуть викликати труднощі в перекладі, якщо їх не адаптувати до польської культурної реальності). У такому разі важливо не лише перекласти слово, але й пояснити його значення та контекст, щоб польський читач зміг зрозуміти його у всій повноті.

Лінгвокультурні відмінності в перекладі текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську є важливим аспектом, який відображає не лише мовні, але й культурні особливості двох народів. Продовжене співіснування в межах Речі Посполитої сприяло формуванню спільних мовних рис, що своєю чергою вплинуло на термінологічний вибір у перекладах. Визначення терміна «прикордонні дослідження» вимагає врахування не лише лексичних, але й культурних контекстів, оскільки поняття, що виникли на межі двох культур, можуть мати специфічні нюанси, які важливо відобразити в перекладі.

Завдяки активним мовним контактам, які мали місце в українсько-польських історичних відносинах, виникли нові діалектні форми, що стали основою для розвитку літературної польської мови. Це свідчить про те, що запозичення та впливи між мовами є двосторонніми й активними процесами. Період посиленої полонізації, коли українські лексичні елементи проникали в польську поезію, демонструє, як культурний обмін збагачує літературні традиції обох народів.

Не менш важливим є той факт, що, незважаючи на домінування польської культури, українська народна традиція здобула значний вплив у польській художній літературі, живопису та музиці. Творчість польських поетів «Української школи» ілюструє цей процес: використання українських традицій в їхній літературі свідчить про глибоке розуміння та повагу до культурних коренів [7]. Відповідно, під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську важливо не лише точно передати значення термінів, але й урахувати культурні контексти, які можуть суттєво змінити інтерпретацію тексту. Лінгвокультурні відмінності, що виникають на перетині української та польської мов, збагачують процес перекладу, вносячи в нього нові сенси

та відтінки, які сприяють глибшому порозумінню між народами.

Важливим ресурсом для дослідження є словники польської та української мов, а також приклади слововживання, зафіксовані в мовних корпусах обох мов. Учені визначають такі шляхи та методи перекладу лексичних одиниць, зокрема: вибір безпосередніх відповідників з урахуванням синонімічних значень; трансформацію зі зміною частини мови; фразеологізацію; використання слів із переносним значенням; опускання лексеми без втрати сенсу.

Проте переклад текстів офіційно-ділового стилю між польською та українською мовами може бути складним через різні лінгвокультурні контексти. Ось кілька прикладів, які ілюструють зазначені шляхи та методи перекладу (табл. 1):

Переклад текстів офіційно-ділового стилю вимагає високого рівня точності, дотримання стилістичних норм та врахування комунікативного наміру автора. У цьому процесі особливу роль відіграють лінгвокультурні особливості польської та української мов, адже вони впливають як на вибір лексичних одиниць, так і на побудову синтаксичних структур. Збереження змісту оригіналу часто потребує адаптації елементів тексту для досягнення семантичної еквівалентності та відповідності стилю.

Одна зі стратегій, спрямованих на подолання лінгвокультурних відмінностей, полягає у використанні контекстуального аналізу. Це дозволяє перекладачеві визначити приховані значення термінів та фраз, ураховуючи правові, соціальні та культурні реалії обох мов.

Ще одним важливим підходом є використання трансформацій для корекції синтаксичних відмінностей. Наприклад, у польській мові часто опускаються займенники підмета, тоді як в українській вони зазвичай обов'язкові. Це може при-

зводити до розширення тексту під час перекладу, змінюючи його ритм і структуру. У таких випадках необхідно зберігати баланс між точністю передачі змісту та відповідністю граматичним нормам цільової мови.

Не менш важливою є стратегія адаптації стилістичних особливостей. Офіційно-діловий стиль характеризується використанням стандартизованих мовних формул, які не завжди мають прямі аналоги в іншій мові. Перекладач має враховувати функціональні еквіваленти, що дозволяють зберегти відповідний стиль без втрати змісту. Наприклад, польський вислів «*w załączeniu przesyłamy*» перекладається як «*додаємо до цього листа*» або «*додається*», залежно від формату тексту.

Ефективний переклад офіційно-ділових текстів передбачає інтеграцію кількох стратегій, спрямованих на врахування лексичних, синтаксичних і стилістичних особливостей обох мов. Це дозволяє досягти еквівалентності та забезпечити відповідність тексту його функціональному призначенню.

Також варто зазначити, що в польській мові інверсія часто використовується для підкреслення виразності висловлювань. Це може викликати необхідність зміни структури речення в українському перекладі, де більш традиційний порядок слів може бути більш зрозумілим і природним для носіїв мови.

Крім граматичних трансформацій, особливу увагу слід приділити пунктуаційним відмінностям між польською та українською мовами, адже в польській мові розділові знаки можуть використовуватися менш строго, що потребує корекції в разі перекладу на українську.

Переклад текстів офіційно-ділового стилю з польської на українську вимагає від перекладача не лише лексичної точності, але й глибокого розу-

Таблиця 1

Лінгвокультурні контексти та стратегії в польсько-українському перекладі

Стратегія	Польська лексема та переклад	Роз'яснення
Вибір безпосередніх відповідників з урахуванням синонімічних значень	Właściwości (властивості)	характеристики (як синонімічне значення, яке може бути використано в специфічних контекстах)
Трансформація зі зміною частини мови	Zastosowanie (використання)	Застосовувати (дієслово, що вказує на дію)
Фразеологізація	wziąć pod uwagę (взяти до уваги)	врахувати (інша фразеологічна форма, що має аналогічне значення)
Використання слів з переносним значенням	wspólna płaszczyzna (спільна площина)	спільна основа (використання метафори для передачі концепції)
Опускання лексеми без втрати смислу	namy na myśli (маємо на увазі)	маємо (опускаємо «на увазі», оскільки зміст зрозумілий з контексту)

Джерело: власна розробка автора

міння культурних контекстів, які можуть впливати на сприйняття тексту. Перекладач має бути уважним до нюансів обох мов, щоб зберегти оригінальний стиль та комунікативний намір автора. У результаті якісний переклад може стати містком між культурами, забезпечуючи взаєморозуміння та комунікацію на різних рівнях.

Переклад наукових та офіційно-ділових текстів займає окреме місце в теорії й практиці перекладу, адже ці жанри вимагають особливої уваги до лексичних, стилістичних і культурних тонкощів. У контексті перекладу з польської на українську важливим є усвідомлення лінгвокультурних відмінностей, які можуть впливати на точність та адекватність перекладу. Наукові тексти зазвичай підпорядковуються загальним правилам перекладу, але їх специфіка виявляється у використанні фахової лексики, термінів та інших мовних одиниць, що мають особливе значення в науковій традиції. Ця специфіка вимагає від перекладача глибокого розуміння не лише змісту тексту, але й контексту, в якому ці терміни функціонують.

Термінологія, яка використовується в офіційно-діловому стилі, часто є результатом впливу міжнародної наукової спільноти, що може призводити до запозичення іншомовних термінів. Це своєю чергою створює потребу у вивченні та дослідженні джерел походження термінів, їх традиційного вживання, а також впливу на сприйняття читача. Перекладач має бути обізнаним у культурних та соціальних аспектах обох мов, щоб адекватно передати не лише зміст, але й емоційний заряд, який можуть нести терміни.

Відповідно, дослідження зв'язків між термінами, офіційно-діловою лексикою та польськомовними науковими текстами є досить складним явищем. Важливо визначити, яку роль виконують ці лексичні одиниці, як вони впливають на реципієнта та яким чином можуть бути перекладені на українську мову.

У процесі перекладу термінів, квазітермінів та офіційно-ділової лексики існує декілька ефективних стратегій, які дозволяють досягти максимальної точності та відповідності між мовою оригіналу та цільовою мовою. Кожна із цих стратегій має свої особливості та обмеження, що визначають їх застосування.

Перший підхід передбачає використання відповідного терміна, який вже існує в українській мові. Це найоптимальніший варіант, оскільки встановлений термін відображає поняття, характерне для мови оригіналу, і є зрозумілим для носіїв цільової мови. Такий метод забезпечує точність і стабільність термінології, що важливо для офіційно-ділових текстів.

Інша стратегія полягає в утворенні нового терміна. Цей підхід застосовується, коли відповідний еквівалент у цільовій мові відсутній. У такому разі створюється новий термін, який відображає специфіку предметної області. Наприклад, у сфері технологій або права часто виникає необхідність у формуванні нових понять, щоб урахувати особливості культури або правової системи.

Ще одним варіантом є перенесення іншомовного словосполучення. Ця стратегія використовується тоді, коли адекватного відповідника в цільовій мові не існує. У такому разі термін можна перенести без змін, але супроводити поясненням для забезпечення його зрозумілості. Наприклад, у текстах міжнародних договорів часто залишають оригінальні назви інституцій або документів, щоб уникнути двозначностей.

Остання стратегія передбачає заміну терміна на більш уживаний в українській мові відповідник. Цей підхід застосовується, коли в українській науковій або офіційно-діловій спільноті вже є усталений термін, що відрізняється від оригіналу, але є зрозумілим і прийнятним. Такий варіант забезпечує легкість сприйняття тексту носіями цільової мови, зберігаючи його функціональність. Такі стратегії відображають прагнення досягти балансу між точністю передачі змісту, стилістичною відповідністю і зрозумілістю для цільової аудиторії, враховуючи лінгвокультурні особливості обох мов.

Отже, переклад текстів офіційно-діловою стиллю з польської на українську мову є складним і багатогранним процесом, що вимагає від перекладача мовних навичок та глибокого розуміння культурних контекстів, термінологічних стандартів і специфіки наукової комунікації. Це підкреслює важливість лінгвокультурних досліджень у сфері перекладу, які можуть суттєво вплинути на якість і точність передачі знань між мовами.

Висновки і пропозиції. Таким чином, результати дослідження демонструють значущість лінгвокультурного контексту в процесі перекладу. Під час перекладу текстів офіційно-ділового стиллю з польської на українську мову визначальним фактором є врахування культурних, історичних і соціальних контекстів, що дозволяє забезпечити точність і адекватність передачі змісту оригіналу. Звичайно, такого типу переклади є складним явищем, існують певні труднощі перекладу, серед яких: багатозначність лексем, особливо таких, що містять полонізми або англіцизми; контекстуальні зміни значень слів, зумовлені культурними особливостями; граматичні та структурні відмінності між мовами, що впливають на формулювання

змісту. У цьому контексті вчені пропонують різноманітні стратегії перекладу. Найбільш ефективними підходами є збереження оригінальної структури (якщо це можливо без втрати змісту), трансформація з граматичними або лексичними змінами (для адаптації до українського контексту), одомашнення (або пояснення термінів, специфічних для польської культури). У роботі також підкреслено ключову роль культурної адаптації в процесі перекладу. Це особливо актуально для юридичних та адміністративних текстів, де часто зустрічаються терміни з усталеними значеннями в польському контексті, але які потребують трансформації для сприйняття українською аудиторією. Аналіз літератури вказав і на важливість інноваційних підходів. Сучасні технології, зокрема електронні словники, термінологічні бази та автоматизовані системи перекладу, можуть значно підвищити якість і точність перекладів, забезпечуючи збереження стилю й відповідність оригінальному тексту.

Таким чином, аналіз лінгвокультурних відмінностей між польською та українською мовами є значним внеском у теорію та практику перекладу офіційно-ділових текстів, створюючи підґрунтя для подальших досліджень.

Рекомендаціями в контексті запропонованої роботи є активне використання перекладачами словників, посібників з офіційно-ділового стилю та ресурсів про культурні особливості двох мов. Для викладачів та здобувачів перекладознавства доцільно зосередитися на реальних прикладах міжмовних адаптацій у межах польсько-українських перекладів.

Перспективним для подальших досліджень видається продовження дослідження ролі полонізмів та англіцизмів у перекладних текстах, зокрема для адміністративно-правових документів.

Отже, представлена робота підкреслює, що успішний переклад текстів офіційно-ділового стилю є результатом балансу між точністю та культурною чутливістю, що дозволяє підтримувати ефективну міжкультурну комунікацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Hermans T. Translation and history: A textbook. Routledge, 2022. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315178134> (date of access: 08.12.2024).
2. Hubych P., Aleksandrova S. Peculiarities of using translation transformations when translating from Ukrainian into English and Polish (based on the material of war diaries). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. С. 200. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/75_2024/part_2/75-2_2024.pdf#page=200 (дата звернення: 08.12.2024).
3. Ingold T. The art of translation in a continuous world. In: *Beyond boundaries*. 2020. С. 210–230. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003135159-10> (date of access: 08.12.2024).
4. Kalnychenko O., Kolomiyets L. Translation in Ukraine during the Stalinist period: Literary translation policies and practices. In: *Translation Under Communism*. 2022. С. 141–172. Cham: Springer International Publishing. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-79664-8_6 (date of access: 08.12.2024).
5. Katan D., Taibi M. *Translating cultures: An introduction for translators, interpreters and mediators*. Routledge, 2021. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003178170> (date of access: 08.12.2024).
6. Koput A. Ukrainian Literature Translated into Polish from the Interwar Period to the Present. *Studia Polsko-Ukraińskie*. 2023. №10. С. 119–136. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1134608> (дата звернення: 08.12.2024).
7. Marczak M., Bondarenko O. Translator education in Poland and Ukraine: Does the academia vs industry gap persist? *The Interpreter and Translator Trainer*. 2022. Т. 16, №1. С. 115–134. DOI: <https://doi.org/10.1080/1750399X.2021.1891516> (date of access: 08.12.2024).
8. Munday J., Pinto S. R., Blakesley J. *Introducing translation studies: Theories and applications*. Routledge, 2022. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429352461> (date of access: 08.12.2024).
9. Namestiuk S. Phraseologism's transgressive potential. *Pomiędzy. Polonistyczno-Ukraińskie Studia Naukowe*. 2022. Т. 6, №3. С. 67–71. DOI: 10.15804/PPUSN.2022.03.07 (date of access: 08.12.2024).
10. Nedashkivska T., Yarynovska K., Gudmanian A., Nyzhnyk S. Peculiarities of translation of scientific literature vocabulary from Polish into Ukrainian. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*. 2023. Т. 16, Nese2. С. 40–49. DOI: <https://doi.org/10.14571/brajets.v16.nse2.40-49> (date of access: 08.12.2024).
11. Pavliuk N. A Potential of Legal Terminology to be Translated: The Case of 'Regulation' Translated into Ukrainian. *International Journal for the Semiotics of Law-Revue internationale de Sémiotique juridique*. 2023. Т. 36, №6. С. 2429–2454. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11196-023-10034-x> (date of access: 08.12.2024).
12. Tursunovich R. I. Linguistic and cultural aspects of literary translation and translation skills. *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*. 2023. Т. 10. С. 168–173. URL: <https://www.journalzone.org/index.php/bjgesd/article/view/158> (date of access: 08.12.2024).
13. Tychinina A., Namestiuk S., Vilchanska Y. The transitivity as a genrological factor of intertextuality. 2020. DOI: 10.34079/2226-3055-2020-13-23-72-77 (date of access: 08.12.2024).
14. Verhovtsova O. M., Kutsenko O. V. Word clipping as a current language trend. 2022. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/26/part_1/31.pdf (date of access: 08.12.2024).